

MARUA MA PAULU KURU AEFESO

¹ Nī niř Pařlū, mütumwo wa Kristū Jesū nī ūndū wa kwenda kwa Ngai,

Ndīrandikira andū aria aamure kū Efeso, aria ehoneku thīnī wa Kristū Jesū:

² Wega na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na Mwathani Jesū Kristū, irogīa na inyuī.

Irathimo cia Kūroho thīnī wa Kristū

³ Atīrīrī, Ngai, o we Ithe wa Mwathani witū Jesū Kristū, arogooocwo, o we ūtūrathimīte na irathimo ciathe cia kūroho thīnī wa Kristū, iria ciumaga kū igūrū.

⁴ Nīgūkorwo o na thī ītanombwo, Ngai nīatūhuurire nīguo tūtuīke ake thīnī wa Kristū, nīguo tūtuīke atheru na twage ūcuuke maitho-inī make. Nī ūndū wa wendo wake-rī,

⁵ Ngai nīatuīte o mbere atī nītūgaatuīka ciana ciake nī ūndū wa Jesū Kristū, kūringana na ūrīa eendete na ūrīa oonire arī wega,

⁶ nīguo wega wake ūrīa ūrī riiri ūkumagio, wega ūcio atūheete o ūguo tūhū thīnī wa Mūriū wake ūrīa endete mūno.

⁷ Na twakūūrirwo na ūndū wa thakame ya Kristū, na tūkīrekerwo mehia maitū, kūringana na ūrīa wega wa Ngai ūingīhīte,

⁸ wega ūcio aatūingīhīrie arī na ūugī na ūmenyo wothe.

⁹ Nake agítümenyithia hitho ya wendi wake, küringana na ūrĩa oonire arĩ wega, o ūrĩa aatanyíte gwíka thînî wa Kristû,

¹⁰ nîguo ūkaahingio rîrîa mahinda marîa magîrîire magaakinya, nîguo acookanîrîrie indo ciothe iria irî igûrû na iria irî gûkû thî harî mûtongoria ūmwe, na nîwe Kristû.

¹¹ Ningî nî thînî wa Kristû o na ithuî twamûkîrire igai kuuma kûrî Ngai, küringana na ūrĩa aatuîte o mbere, o we wîkaga maündû mothe küringana na muoroto wa wendi wake,

¹² nîguo o na ithuî arîa twarî a mbere kwîhoka Kristû, tûtuîke a kûgoocithia riiri wa Ngai.

¹³ Inyuî o na inyuî nîmwataranîrio na Kristû mwarîkia kûigua ūhoro-ûrîa-wa-ma, naguo nîguo ūhoro-ûrîa-Mwega wa ūhonokio wanyu. Mwarîkia gwîtîkia, nîmwekîrirwo rûrûri thînî wake, na ūndû wa kûheo Roho Mûtheru ūrîa mwerîirwo,

¹⁴ Nake Roho nîwe mûrûgamîrîri wa kuonania atî nîtûkagaîrwo igai riitû nginya rîrîa andû arîa marî a Ngai magaatuîka a gûkûrûrwo, nîgeetha riiri wake ūgoocagwo.

Gûcookia Ngaatho na Kûhooya

¹⁵ Na nî ūndû ūcio, kuuma rîrîa ndaiguire ūhoro wa wîtîkio wanyu thînî wa Mwathani Jesû, o na wendani wanyu ūrîa mwendaga arîa othe aamûre naguo-rî,

¹⁶ ndirî ndatigithîria gûcookeria Ngai ngaatho nî ūndû wanyu, ngîmûririkanaga mahooya-inî makwa.

17 Hooyaga atī Ngai wa Mwathani witū Jesū Kristū, o we ithe witū mwene riiri, amūhe Roho, ūria ūkamūhe ūugī na ūguūrio nīguo mūmenye Ngai wega.

18 Ningī nīhooyaga atī maitho manyu ma ngoro mathererwo nī ūtheri, nīguo mūmenye ūhoro wa kīrīgīrīro kīrīa amwītīre, na mūmenye ūtonga wa igai rīake rīrī na riiri, rīrīa akaagaīra andū ake aamūre,

19 o na ūhoti wake mūnene ūtangīgereka nī ūndū witū, ithuī arīa twītīkītie. Ūhoti ūcio no ta hinya wake mūnene ūkīrūta wīra,

20 ūria eekīrire thīinī wa Kristū rīrīa aamūriūkirie kuuma kūrī arīa akuū, na akīmūiga guoko-inī gwake kwa ūrīo kūu igūrū,

21 na agatūūgīrio mūno igūrū rīa wathani o wothe na ūhoti wothe, na hinya na ūthamaki wothe, na marīitwa mothe ma ūnene marīa mangīheanwo, na to mahinda maya moiki, no nī o na mahinda marīa magooka.

22 Nake Ngai akīiga maūndū mothe rungu rwa magūrū make, na akīmūtua mwathi wa gwathaga maūndū mothe nī ūndū wa kanitha.

23 Kanitha nīguo mwīrī wake, na noguo ūiyūru wake, o we ūiyūrīte maūndū mothe o na kūndū guothe.

2

Kūgīa na Muoyo thīnī wa Kristū

1 O na inyuī-rī, mwarī akuū nī ūndū wa ūremi wanyu na mehia manyu,

2 marīa mwatūūraga thīinī wamo rīrīa mwarūmagīrīra mīthīire ya thī īno na mīthīire

ya mwathi wa ūthamaki wa rīera-inī, o roho ūrīa ūraruta wīra rīu thīinī wa arīa mataathīkagīra Ngai.

³ O na ithuī ithuothe-rī, kūrī hīndī twatūuranagia nao, twaathagwo nī thuti cia mīrī iitū, na tūkarūmagīrīra merirīria na maūndū marīa meciiragio nī ngoro. O ta acio angī-rī, ha ūhoro wa kūmerera-rī, twatūuire tūrī a kūrakarīrwo.

⁴ No tondū wa wendo wake mūnene harī ithuī, Ngai, o we ūiyūrītwo nī tha nyingī,

⁵ nīatūmire tūgīe na muoyo hamwe na Kristū o rīrīa twarīakuū nī ūndū wa mehia maitū tondū nī wega wa Ngai watūmire mūhonokio.

⁶ Nake Ngai agītūriūkanīria hamwe na Kristū na agītūkaria thī hamwe nake kūu igūrū tūrī thīinī wa Kristū Jesū.

⁷ Eekire ūguo nīgeetha matukū marīa magooka onanie kūrī ithuī wega wake mūningī ūrīa ūtangīgerekā kūrī ithuī, nī ūrīa atūire atūtugaga thīinī wa Kristū Jesū.

⁸ Nī ūndū nī wega wa Ngai watūmire mūhonokio nī ūndū wa gwītīkia, naguo ūndū ūcio nduoimanire na inyuī ene, no nī kīheo kīa Ngai,

⁹ na ti ūndū wa mawīra marīa mwanaruta, nīgeetha gūtikagīe na mūndū o na ūmwe ūkwīgooca.

¹⁰ Nīgūkorwo ithuī tūrī wīra wa moko ma Ngai, tūmbīītwo thīinī wa Kristū Jesū nīguo twīkage ciīko njega iria irutaga wīra mwega, ūrīa Ngai aahaarīirie o mbere nī ūndū witū nīguo tūtūure tūciīkaga.

Gūtuuo Ūmwe thīnī wa Kristū

11 Hakīrī ūguo-rī, ririkanai atī tene inyuī arīa mūrī andū-a-Ndūrīrī na ūndū wa gūciarwo, o inyuī mwītagwo “andū arīa mataruaga” nī arīa meīītaga “andū arīa maruaga” (kūrua kūu no ūndū wīkītwo mwīrī na moko ma andū),

12 ririkanai atī hīndī īyo mwatūrīte mwamūranītio na Kristū, mwarī ageni na mūtiarī a gīkundi kīa andū a Isiraeli na ha ūhoro wa irīkanīro iria Ngai eeranīire, inyuī mūtiarī a ho. Mwatūrīte gūkū thī mūtarī na kīrīgīrīro na mūtarī na Ngai.

13 No rīu, thīnī wa Kristū Jesū, inyuī arīa hīndī ūmwe mwarī kūraya, rīu nīmūreharehetwo hakuhī nī ūndū wa thakame ya Kristū.

14 Nīgūkorwo we mwene nīwe thayū witū, o we watūmire ithuī twarī eerī tūtuīke ūmwe, na agītharia rūririgo rwa rūmena rūrīa rwatūgayanītie,

15 nī ūndū nīaniinire watho hamwe na maathani maguo, o na irīra ciaguo, na ūndū wa kūruta mwīrī wake. Agīgīka ūguo nīgeetha ombe thīnī wake mwene mūndū ūmwe mwerū kuuma harī acio eerī, naguo ūndū ūcio ūtūme kūgīe thayū,

16 na nīgeetha thīnī wa mwīrī ūcio ūmwe, amaiguithanie na Ngai na ūndū wa mūtharaba, ūrīa aahūthīrīre kūniina rūmena rwao.

17 Kristū ookire akīmūhunjīria thayū inyuī arīa mwarī kūraya, o na thayū kūrī arīa maarī hakuhī.

18 Na thīnī wake ithuī a iruka icio cierī nītūkinyaga kūrī Ithe witū na ūndū wa Roho o ro ūmwe.

19 Nī ūndū wa ūguo, rīu inyuī mūtirī ageni na agendi rīngī, no nīmūtuīkīte ene būrūri hamwe na andū a Ngai, na mūgatuīka andū a nyūmba ya Ngai,

20 mūgagīakwo igūrū rīa mūthingi wa atūmwō na anabii, nake Kristū Jesū we mwene agakorwo nīwe ihiga rīrīa inene rīa koine.

21 Thīinī wake mwako wothe nīnyiitanīte, na ūgakīneneha o nginya ūgatuīka hekarū theru thīinī wa Mwathani.

22 Na nī thīinī wake o na inyuī mūraakwo hamwe nīguo mūtuīke gūikaro gīa gūikarwo nī Ngai na ūndū wa Roho wake.

3

Paūlū Mūhunjia wa Andū-a-Ndūrīrī

1 Nī ūndū wa gītūmi gīkī, nī Paūlū, njohetwo nī ūndū wa kūhunjia ūhoro wa Kristū Jesū kūrī inyuī andū-a-Ndūrīrī:

2 Ti-itherū nīmūiguīte ūhoro wa ūrīa nda-heirwo ūtungata wa wega wa Ngai nī ūndū wanyu,

3 na nīguo ūhoro wa hito ūrīa ndaamenyithirio na ūndū wa kūguūrīrīo nī Ngai, o ta ūrīa nyandīkīte na njīra nguhī.

4 Mwathoma ūhoro ūyū, nīmūkūhota kūmenya ūrīa ndaakuūkīrwo nī ūhoro ūcio wa hito wa Kristū,

5 ūrīa ūtaamenyithirio andū a njiarwa ingī, ta ūrīa rīu ūguūrīrīo atūmwō a Ngai atheru o na anabii nī Roho.

6 Naguo mūbango wa Ngai nī atī, andū-a-Ndūrīrī nīmatuīkīte agai hamwe na andū a

Israeli, na n̄imatūk̄ite cīga cia mw̄ir̄ ūmwe, na makagwatan̄ra th̄in̄i wa k̄iran̄ro ḡia Krist̄u Jes̄u n̄i ūnd̄u wa k̄uhunj̄iro Ūhoro-ūr̄ia-Mwega.

⁷ Ndaatūkire ndungata ya Ūhoro-ūcio-Mwega n̄i ūnd̄u wa k̄iheo k̄iriā ndaaheirwo k̄ia wega wa Ngai hotith̄itio n̄i hinya wake.

⁸ O na ḡutūka n̄i nīi m̄nini m̄nō har̄i and̄u a Ngai othe, n̄indaheirwo wega ūcio: n̄iguo hunjaḡirie and̄u-a-Ndūr̄ir̄ ūtonga wa Krist̄u ūr̄ia ūtanḡimenyeka ūr̄ia ūigana,

⁹ na ndaūraḡire and̄u othe ūhoro wa hito ūno, ūr̄ia ūtūire ihit̄itwo kuuma o tene, th̄in̄i wa Ngai o we wombire indo ciothe.

¹⁰ Itua r̄iake r̄iar̄i af̄i, na ūnd̄u wa kanitha, ūūḡi wa Ngai ūr̄ia wa m̄ithemba m̄īnḡi ūmenyithanio k̄ur̄i aathani, na k̄ur̄i ar̄ia mar̄i na ūhoti k̄uu iḡur̄u,

¹¹ k̄uringana na ūr̄ia aat̄uire atanȳite gw̄ika kuuma o tene, na ūr̄ia aaingirie ar̄i th̄in̄i wa Krist̄u Jes̄u, Mwathani wit̄u.

¹² Na ithūi n̄i ūnd̄u wa ḡukorwo t̄ur̄i th̄in̄i wake, na n̄i ūnd̄u wa gw̄it̄ikia, no t̄uthengerere Ngai t̄ur̄i na ūm̄ir̄ru, na t̄utar̄i na guoya.

¹³ N̄i ūnd̄u ūcio n̄inḡum̄thaitha m̄utikoorwo n̄i hinya tond̄u wa m̄inyamaro ūr̄ia nd̄iranyariirwo nayo n̄i ūnd̄u wanyu, tond̄u n̄iyo riiri wanyu.

Pālū k̄uhoera Aefeso

¹⁴ Ūnd̄u ūcio n̄iguo ūt̄umaga ndurie ndu nd̄i mbere ya Ithe wit̄u,

15 o we ūrĩa andũ othe a nyũmba yake, arĩa marĩ igûrû na arĩa marĩ gûkû thî metanagio nake.

16 Nîhooyaga Ngai, atî kuuma ūtonga-inî wa riiri wake, amûheage hinya, nîgeetha mûhotithîtio nî Roho wake-rî, mûgîe na ūhoti thîinî wanyu,

17 nîgeetha Kristû atûûrage ngoro-inî cianyu na ūndû wa gwîtîkia. Na ningî nîhooyaga atî inyuî mûhaandwo nîguo mûgîe na mîri na mwîkindîre thîinî wa wendani,

18 nîguo mûgîe na hinya, mûrî hamwe na andû arĩa angî othe aamûre, na mûhotage kûmenya ūrĩa wendani wa Kristû waramîte, na ūrĩa ūraihîte na igûrû, na ūrĩa ūrikîte na thî,

19 o na mûmenye wendani ūcio ūkîrîte ūmenyo wothe, nîguo mûiyûrîrîrio na ūiyûru wothe wa Ngai.

20 Na rîrî, kûrî Ngai ūrĩa ūhotaga gwîka maûndû marĩa mothe tûmûûragia kana tûgeciirria, na agakîrîrîria mûno kûringana na ūhoti wake ūrĩa ūrutaga wîra thîinî witû-rî,

21 arogooocwo thîinî wa kanitha na thîinî wa Kristû Jesû, o nginya njiarwa-inî ciote, tene na tene! Ameni.

4

Ūrûmwe thîinî wa Kristû

1 Nî ūndû ūcio, niî Paûlû njobetwo nî ūndû wa Mwathani, nîndamûthaitha mûtûûre na mûtûûrîre ūringaine na gwîtwo kûrĩa mwe-tirwo.

² Mwīnyiihītie biū na mūhooreire na mūkirīrīirie, na ningī mūkiranagīrīrie mūndū na ūrīa ūngī mūrī na wendani.

³ Geriai na kīyo nīguo mūtūūrie ūrūmwe wa Roho, muohanītio na thayū.

⁴ Nīgūkorwo kūrī mwīrī o ūmwe na Roho o ūmwe, o ta ūrīa mwetīirwo kīrīgīrīro o kīmwe rīrīa mwetirwo,

⁵ nake Mwathani no ūmwe, na wītīkio ūmwe, na ūbatithio o ūmwe;

⁶ nake Ngai no ūmwe na nowe Ithe wa andū othe, ūrīa ūrī igūrū rīa andū othe, na arī kūndū guothe, na thīinī wa andū othe.

⁷ No rīrī, mūndū o mūndū witū nīaheetwo wega wa Ngai, kūringana na ūrīa Kristū aheanaga.

⁸ Nīkīo Maandīko moigaga atīrī:

“Rīrīa aambatire igūrū,
nīatongoririe arīa maatahītwo mūtongoro-
inī wake,
na akīhe andū iheo.”

⁹ (Rīu-rī, ciugo icio atī “nīambatire igūrū” nī kuuga atīa, angīkorwo ti kuuga atī o na nīaikūrūkire thī kūrīa kūriku mūno?

¹⁰ Úcio waikūrūkire nowe ūrīa wambatire igūrū o igūrū mūno, nīgeetha aiyūre kūndū guothe.)

¹¹ Úcio nīwe ūrīa wathuurire andū amwe matuīke atūmwo, na angī matuīke anabii, na angī matuīke ahunjia, na arīa angī matuīke ariīthi a ngoro cia andū o na arutani,

¹² nīguo ahaarīrie andū a Ngai nī ūndū wa wīra wa gūtungata, nīgeetha mwīrī wa Kristū wongererwo hinya,

13 o nginya rīrīa ithuothe tūkaagīa na ūrūmwe ūhoro-inī wa gwītīkia o na wa kūmenya Mūrū wa Ngai, na tūtuīke agima o nginya tūgle na ūgima mūkinyanīru kūna o ta ūrīa Kristū ahaana.

14 Hīndī īyo tūgītige gūtuīka tūkenge, tūrīa tūikanagio mwena na mwena, o na tūkīhurutagwo haha na harīa nī rūhuho o ruothe rwa ūrutani, na tūgītwaragīrīrio nī wara na ūhinga wa andū ūrīa maheenagīrīria andū naguo makamahītithia.

15 Handū ha ūguo-rī, tūngīaria ūhoro-wama tūrī na wendani, nītūrkūraga maündū-inī mothe thīinī wake ūrīa arī we mūtwe, na nīwe Kristū.

16 Kuuma kūrī we mwīrī wothe ūnyiitithanagio na ūkohanio hamwe nī nga iria iūnyiitithanagia, naguo ūgakūraga na ūkeyakaga guo mwene thīinī wa wendani, o kīga gīkīrutaga wīra wakīo.

Gūtūūra ta Ciana cia Ütheri

17 Nī ūndū ūcio ngūmwīra atīrī, na ngamūringīrīria thīinī wa Mwathani, atī no nginya mūtige gūtūūraga ta ūrīa andū-a-Ndūrīrī matūūraga, marī na meciiria ma tūhū.

18 Ūmenyo wao ūiyūrītwo nī nduma, na makaamūranio na mūtūūrīre wa wendi wa Ngai nī ūndū wa ūrimū ūrīa ūrī thīinī wao uumanīte na ūmū wa ngoro ciao.

19 Nī ūndū wa kwaga thoni ciothe-rī, nīmeheanīte kūrī thuti cia ūūra-thoni magekaga mawaganu ma mīthembā yothe, na magathiī na mbere kwīrirīria mangī maingī.

20 No inyuī mūtiamenyire Kristū na njīra īyo.

21 Ti-itherū nīmwaiguire ūhoro wake, na mūkīrutwo mūrī thiinī wake kūringana na ūhoro wa ma ūrīa ūrī thiinī wa Jesū.

22 Nīmwarutirwo, ūhoro ūkonīi mūtūūrīre wanyu wa mbere, nīgeetha mwīaūre mūndū wanyu ūrīa wa tene, ūrīa rīu ūthūkītio nī merirīria maguo ma maheeni;

23 nīgeetha mwerūhīrio mwīciirīrie wanyu;

24 na mwīhumbe mūndū ūrīa mwerū, ūrīa wombirwo ahaanaine na Ngai, arī na ūthingu na ūtheru ūrīa wa ma.

25 Nī ūndū ūcio, o ūmwe wanyu no nginya atigane na ūhoro wa maheeni, na mwaranagīrie ūhoro wa ma mūndū na ūrīa ūngī, nīgūkorwo ithuothe tūrī ciīga cia mwīrī ūmwe.

26 “Mwarakara mūtikehie”: Mūtikareke riūa rīthūe mūrī o na marakara,

27 o na mūtikanahe mūcukani kamweke.

28 Mūndū ūrīa ūiyaga, nīatige gūcooka kūiya, nī kaba arute wīra, akenogagia, na ekage maūndū mega na moko make, nīgeetha agīe na kīndū angīgayana na arīa mabataire.

29 Mūtikanareke ndeto njūru ciume tūnua-inī twanyu, tiga o iria cia gwaka andū arīa angī kūringana na mabata mao, nīguo igunage arīa marīciiguaga.

30 Ningī mūtikanaiguithie Roho Mūtheru wa Ngai ūrīru, ūrīa wamwīkīrire rūrī o nginya rīrīa mūthenya ūrīa wa gūkūrīwo ūgaakinya.

31 Eheriai gatagatī-inī kanyu ūrīru wa ngoro, na mang'ūrī na marakara, na njūgitano na

njambanio, o hamwe na rūmena rwa mūthembā o na ūrīkū.

³² Tuganagai na mūiguanagīre tha, na mūkarekanagīra mūndū na ūrīa ūngī, o ta ūrīa Ngai aamūrekeire mehia manyu thīnī wa Kristū.

5

¹ Nī ūndū ūcio-rī, tuīkai a kwīgerekania na Ngai, ta ciana ciendetwo mūno,

² na mūtūure mwendaine o ta ūrīa Kristū aatwendire na akiīruta nī ūndū witū arī iruta rīrī na mūtararīko mwega na igongona rīrutīrwo Ngai.

³ No rīrī, thīnī wa thiritū yanyu gūtikanaguīke gūkīgwetwo ūmaraya, kana ūndū o na ūrīkū wa waganu, kana ūkoroku, tondū maūndū macio matiagīriire harī andū a Ngai arīa aamūre.

⁴ O na gūtikanagīe mīario ya ūūra-thoni, o na kana mīario ya ūrimū, o na kana mīario ya itherū rītarī rīega. Mīario ta īyo ndīagīriire kūgwetagwo; nī kaba gūcookagīria Ngai ngaatho.

⁵ Tondū nīmūūī wega na ma atī: gūtirī mūhūūri-maraya, kana mūndū mwaganu, o na kana mūndū mūkoroku; mūndū ūria wīkaga ūguo nī mūhooi mīhianano, andū ta acio gūtirī ūrī na igai thīnī wa ūthamaki wa Kristū na wa Ngai.

⁶ Mūtikareke mūndū o na ū amūheenie na ciugo cia tūhū, nīgūkorwo maūndū ta macio nīmo matūmaga mang'ūrī ma Ngai makinyīre andū arīa matamwathīkagīra.

⁷ Nī ūndū ūcio-rī, mūtikagīe ngwatanīro nao.

⁸ Nīgūkorwo hīndī īmwe mwarī nduma, no rīu mūrī ūtheri thīinī wa Mwathani. Tūūrai ta ciana cia ūtheri

⁹ (nī ūndū maciaro ma ūtheri monekaga thīinī wa ūhoro wothe wa gwīkana wega, na wa ūthingu, o na ūhoro wa ma),

¹⁰ na mūtuīrie muone maūndū marīa makenagīa Mwathani.

¹¹ Mūtikananyiitanīre na andū arīa mekagīra maūndū nduma-inī marīa matarī maciaro, nī kaba mūmoimbūrage.

¹² Nīgūkorwo o na nī thoni kūgweta maūndū marīa mekagīrwo hitho-inī nī andū acio aremi.

¹³ No ūndū o wothe ūrīa ūrehetwo ūtheri-inī nīwonekaga,

¹⁴ nīgūkorwo ūtheri ūcio nīguo ūtūmaga kīndū o gīothe kīoneke. Kīu nīkīo gītūmaga kwīrwo atīrī:

“Arahūka, wee ūkomete,
    ūriūke uume kūrī arīa akuū,
nake Kristū nīegūkwarīra.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio-rī, mwīmenyererei wega ūrīa mūrītūrīraga, mūtigatūrīrage ta andū matarī ogī, no tūūrai ta andū ogī,

¹⁶ mūkīhūthagīra mweke o wothe mūrī naguo tondū matukū maya nī mooru.

¹⁷ Nī ūndū ūcio mūtigaikare ta andū akīgu, no ikaragai mūmenyete wega ūrīa Mwathani endaga.

¹⁸ Ningī-rī, mūtikarīo nī ndibei, nī ūndū ūrīu nīguo ūtwaragīrīria mūndū ūmaramari-inī. Handū ha ūguo-rī, iyūrwoi nī Roho.

¹⁹ Aranagīriai mündū na ūrīa ūngī na ciugo cia thaburi, na nyīmbo cia kūinīra Ngai, o na nyīmbo cia kūguna maroho. Inagai na mütungage na nyīmbo ngoro-inī cianyu nī ūndū wa Mwathani,

²⁰ na mūcookagīrie Ngai o we Ithe witū ngaatho maündū-inī mothe, thīnī wa rīltwa rīa Mwathani witū Jesū Kristū.

²¹ Mwīnyiihanagīriei mündū na ūrīa ūngī nī ūndū wa ūrīa mütīlte Kristū.

Atumia na Athuuri ao

²² Inyuī atumia-rī, mwīnyiihagīriei athuuri anyu o taarī Mwathani mūrenyiihīria.

²³ Nīgūkorwo mūthuuri nīwe mütwe wa mütumia o ta ūrīa Kristū nake arī we mütwe wa kanitha, o guo mwirī wake, na nowe Mūhonokia waguo.

²⁴ Na rīrī, o ta ūrīa kanitha wīnyiihagīria Kristū, ūguo no taguo nao atumia magīrīrwo nī kwīnyiihīria athuuri ao maündū-inī mothe.

²⁵ Inyuī athuuri-rī, endagai atumia anyu, o ta ūrīa Kristū eendire kanitha na akīruta nī ūndū waguo

²⁶ nīguo awamūre aūtue mūtheru-rī, nī kūūthambia aūthambirie na maaī na ūndū wa kiugo,

²⁷ nīguo ahote kwīrehere we mwene kanitha ūrī na riiri, ūtarī irooro kana handū hagūtharu, o na kana kaūūgū kangī o gothe, no ūtuīke kanitha mūtheru na ūtarī na ūcuuke.

²⁸ O ūguo, noguo athuuri magīrīrwo nī kwenda atumia ao o taarī mīīrī yao ene. Mūndū ūrīa wendete mütumia wake nīwe mwene wīyendete.

29 Nīgūkorwo gūtirī mūndū ūthūire mwīrī wake mwene, no nīkūhe aūheaga irio na akaūmenyerera, o ta ūria Kristū ekaga kanitha,

30 Tondū tūrī ciīga cia mwīrī wake.

31 “Gīkī nīkīo gītūmaga mūndū mūrūme atige ithe na nyina, na anyiitane na mūtumia wake, nao eerī magatuīka mwīrī ūmwe.”

32 Ūyū nī ūhoro wa hitho nene, na nī wa bata mūno, na ngiuga ūguo nī ūhoro wa Kristū na kanitha ndīraria.

33 No rīrī, o mūndū nīendage mūtumia wake o ta ūria eendete we mwene, nake mūtumia nīaheage mūthuuri wake gītīlō.

6

Ciana na Aciari

1 Inyuī ciana-rī, athīkagīrai aciari anyu thīnī wa Mwathani, nīgūkorwo gwīka ūguo nīguo kwagīrīire.

2 “Tīa thoguo na nyūkwa,” rīu nīrīo rīathani rīa mbere rīrīa rīrī na kīiranīro,

3 “nīguo maūndū maku mothe magaacīre, na ūkenere gūtūūra muoyo hīndī ndaaya gūkū thī.”

4 Na inyuī maihe-rī, mūtikarakaragie ciana cianyu; handū ha ūguo-rī, cireragei mūgīcirutaga na mūgīcitaaraga thīnī wa Mwathani.

Ngombo na Aathani

5 Inyuī ngombo-rī, athīkagīrai aathani anyu a gūkū thī, mūkīmatīīaga na mūkīmetigīraga, mūtarī na ūhinga ngoro-inī, o taarī Kristū mūrathīkīra.

6 Mütikamaathīkagīre o hīndī īrīa maramuona atī nīguo mamwendage; no īkagai ūguo ta mūrī ngombo cia Kristū, mūgūkaga maūndū marīa Ngai endaga mekwo mwīendeire na ngoro ciānyu.

7 Tungatagai na ngoro yothe mūtarī na kīnyiria, taarī Mwathani mūratungatīra, no ti andū,

8 nī ūndū nī mūūī atī Mwathani nīakarīha o mūndū ūndū o wothe mwega ekaga arī ngombo kana atarī ngombo.

9 Na inyuī aathani-rī, īkagai ngombo ciānyu o ro ūguo. Mūtigaciīhītagīre, tondū nī mūūī atī Mwathani wacio, na nowe Mwathani wanyu, arī o kūu igūrū, nake ndarī mūthutūkanio.

Indo cia Ngai cia Mbaara

10 Úhoro wa kūrigīrīria ngūmwīra atīrī, gīagai na hinya thīinī wa Mwathani mūkīhotithagio nī ūhoti wake mūnene.

11 Mwīohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara nīguo mūhote gwītiiria mawara ma mūcukani.

12 Nīgūkorwo kūgiana gwitū ti gwa kūgiana na arīa marī na mwīrī na thakame, no tūgianaga na aathani, na mothamaki, na maahinya ma gūkū thī īno īrī nduma, o na mbūtū cia maroho mooru marī kūrīa igūrū.

13 Nī ūndū ūcio, mwīohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara, nīguo mūkaahota gwītiiria mūthenya ūrīa mūūru wakinya, na mwarīkia gwīka maūndū macio mothe, no mwīhaande.

14 Nī ūndū ūcio mwīhaandei wega, mwīhotorete mūcibi wa ūhoro ūrīa wa ma

njohero, na mwīohete gako ga kūgitīra gīthūri karīa ka ūthingu,

¹⁵ namo magūrū manyu mūmahaarīrie gūthīi kūhunjia Ūhoro-ūrīa-Mwega wa thayū.

¹⁶ Hamwe na indo icio ciothe, oyai ngo ya wītīkio, īrīa mūrīhotaga kūhoria nayo mīguī yothe īrīa yakanaga mwaki ya ūrīa mūūru.*

¹⁷ Ningī īkīrai ngūbia ya kīgera ya ūhonokio, na mwīohe rūhiū rwa njora rwa Roho, naruō nīruo kiugo kīa Ngai.

¹⁸ Na mūhooyage hīndī ciothe na mahooya ma mīthemba yothe, mūgīthaithanaga mūrī na Roho. Mwarīkia gwīka ūguo-rī, ikaragai mwīhūgīte, na mūhooyagīre andū arīa aamūre hīndī ciothe.

¹⁹ O na niī mwene-rī, hooyagīrai, nīguo rīrīa rīothe ngūtumūra kanua, heagwo ciugo na ngaaria itegwītīgīra nīmenyithania hithe ya Ūhoro-ūrīa-Mwega,

²⁰ o ūrīa niī ndī mwarīrīria waguo, na noguo ūtūmīte njohwo! Hooyagīrai nīguo ndīūheanage itegwītīgīra, o ta ūrīa njagīrīirwo nī gwīka.

Ngeithi cia Kūrigīrīria

²¹ Tukiko, mūrū wa Ithe witū ūrīa mwende na ndungata ūhokekete wīra-inī wa Mwathani, nīwe ūkūmwīra maūndū mothe, nīgeetha o na inyuī mūmenye ūrīa ndariī na ūrīa njīkaga.

---

* **6:16** Ngo cia Aroma ciakoragwo ithondeketwo na njūūa. Ciarī nene na nyūmū nīguo ihote kūhoria mīguī. Ciatobokagio maaī-inī nīguo ciororoe.

22 Ndīramūtūma kūrī inyuī nī ūndū wa gītūmi
gīkī kīumbē, nīguo mūmenye ūhoro witū ūrīa
tūtariī, na nīguo amūūmīrīrie ngoro.

23 Ariū na aarī a Ithe witū, mūrogīa na thayū,
na wendani hamwe na wītīkio ciumīte kūrī Ngai
Ithe witū o na kuuma kūrī Mwathani witū Jesū
Kristū.

24 Wega wa Ngai ūrogīa na arīa othe mendete
Mwathani witū Jesū Kristū na wendo ūrīa
ūtathiraga.

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ūyū ūheanītwo na ūndū wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ūngienda kuona kobi ya rũtha rũrū rwa biacara, rora rũrenda-ini rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ūtūme marūa kūri: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mūhūri wa biacara wandikithiò nĩ Biblica, Inc., kūhūthīra mūhūri wa biacara wa Biblica® kūbataraga marūa ma gwitikirio kuuma kūri Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ūkobie kana ūtambie wĩra ūyū ūtarī mūgarüre, īndī ndūkagarüre ruri rwa biacara rwa Biblica®. Ūngigarüra kana ūkobie wĩra ūyū, na tondū wa ūguo ūtuķe nĩ wĩra mwerū uumanīte na ūcio-rī, no nginya weheria mūhūri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-ini ūcio mwerū no nginya wonanie nĩ maündū marūk ūgarūnīte, na ūtarīrie wĩra-ini ūcio ta ūū: “Wĩra wa kīhumo warī wa Biblica, Inc. na ūheanītwo tūhū ng’enda-ini cia www.biblica.com na open.bible.”

Kimenyitha kia Mwene-wĩra no nginya kīandikwo iratathi rĩa kīongo kĩa wĩra kana rĩa ūhoro wa Mwene-wĩra ta ūū:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre™

Kimenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mūhūri wa biacara wandikithiò wabici-ini ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ūhūthīrtwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wītikīrie wĩra ūcio mwerū ūgarūnīte ūheanwo na ūndū wa rũtha rwa biacara rūu rwa CC BY-SA.

Ūngienda kūmenyithia Biblica, Inc. ūhoro wīgīi ūtaūri waku wa wĩra ūyū-rī, twandikīre rũrenda-ini rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this

license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Githeru Kīa Ngai Kīhingūre™

Kimenyithia kīa Mwene-wīra © 2013 nī Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nī mūhūri wa biacara wandikithītio wabici-inī ya United States Patent and Trademark Office nī Biblica, Inc. Úhūthīrītwo na rūtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files
dated 7 May 2025
fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63